

STADSWANDELING

HIGHLIGHTS DEVENTER

2,2

KILOMETERS

60

MINUTEN

25

LOCATIES

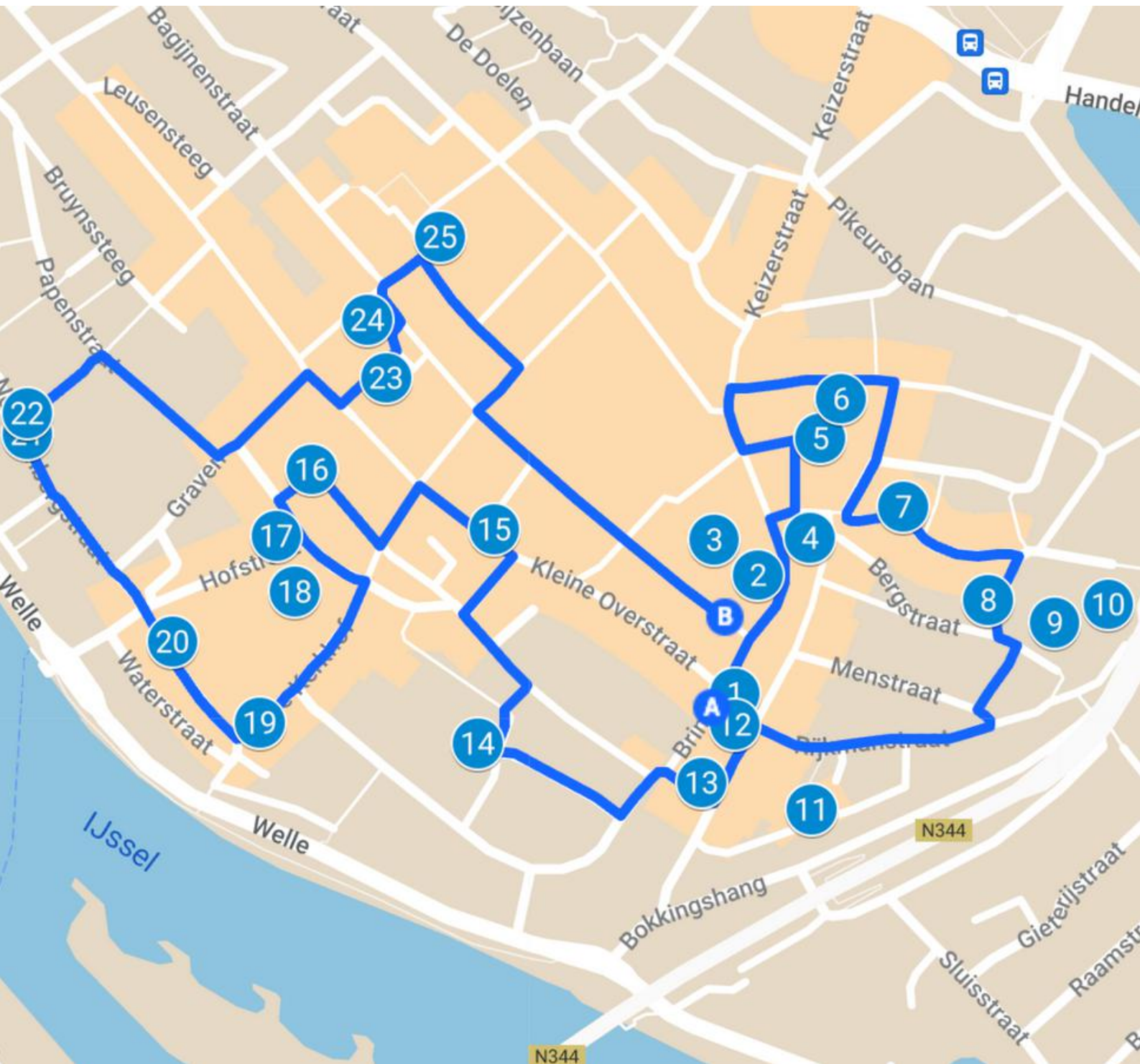
- 1 Museum de Waag | Brink 56
- 2 Deventer Koekhuis | Brink 84
- 3 Penninckshuis (VVV) | Brink 89
- 4 Wilhelminafontein | Brink
- 5 Rechtbank | Brink 12
- 6 Charles Dickens Kabinet | Walstraat 20
- 7 Eddy Hillesum centrum | Roggestraat 3
- 8 Poortje Meijershof | Bergkerkplein 7
- 9 Bergkerk | Bergkerkplein 1
- 10 Oudste stenen huis Deventer | Bergkerkplein
- 11 Muntentoren | Muntengang 2-4
- 12 De Drie Haringen | Brink 55
- 13 Speelgoedmuseum | Brink 47

- 14 Stadhuis | Grote Kerkhof
- 15 Jordenhofje | Treurnietsgang 22
- 16 De Proosdij | Sandrasteeg 8
- 17 Botermarkt | Hofstraat 2
- 18 Lebuinuskerk | Grote Kerkshof 38
- 19 Latijnse school | Grote Kerkhof 5
- 20 Oude Mariakerk | Nieuwe Markt 35
- 21 Sajetbaal | Het Klooster 21
- 22 Athenaeumbibliotheek | Het Klooster 12
- 23 Geert Groote huis | Lamme van Dieseplein 4
- 24 Restant kapel Lammert van Diezehuis | Pontsteeg 11
- 25 Broederenkerk | Broederenstraat 18

STADSWANDELING

HIGHLIGHTS DEVENTER

STADSWANDELING

De stadswandeling door Deventer start bij Museum de Waag aan de Brink 56 in Deventer.

Reeds in de 14de eeuw bestond er een boterwaag bij de Zandpoort en een korenwaag bij de Noordenbergpoort. Deze werden in 1528 vervangen door een nieuwe laat-gothische Waag. Voorin huisde de hoodwacht. In het achterste deel waren aan de lange zijden vier poorten. De waren werden daar verplicht door de stadswaagmeester gewogen: een belangrijke bron van inkomsten voor de stad en een garantie voor consument en handelaar. In 1644 werd aan de voorzijde van de Waag een bordes met trappen in renaissancestijl geplaatst.

Loop over de Brink langs het Deventer koekhuisje en het Penninckshuis waarin de VVV gevestigd is. Even verderop passeer je de Wilhelminafontein.

2

Deventer en koek zijn al vijf eeuwen onlosmakelijk met elkaar verbonden. In 1593 begon Bussink met de bereiding van Deventer Koek. Dit moest worden gebakken volgens de strenge regels van het Deventer stadsbestuur. Zij bepaalden bijvoorbeeld de te gebruiken grondstoffen. Hierdoor bleef de koek lang houdbaar en kon het concurreren met koek uit onder andere Bergen in Noorwegen.

Het Penninckshuis werd omstreeks 1600 gebouwd voor Herman Pinninck. De zes beelden boven de toegangsdeur stellen deugden voor. Later werd dit gebouw mogelijk gebruikt als katholieke schuilkerk. In 1890 werd het verbouwd tot dienstgebouw bij de erachter gelegen Doopsgezinde (nu tevens Remonstrantse) kerk. Nu in gebruik door de VVV van Deventer.

STADSWANDELING

4

De Wilhelminafontein in Deventer werd in 1898 onthuld ter gelegenheid van de inhuldiging van koningin Wilhelmina. Het was de bedoeling om in 1893 al een fontein aan te leggen toen de Deventer waterleiding gereed kwam. Dit ging niet door wegens geldgebrek. In 1898 deed zich de gelegenheid voor om alsnog een fontein te plaatsen. De fontein werd in 1960 afgebroken om plaats te maken voor de auto op de Brink. In 1985 werd het monument heropgericht.

Houd rechts aan op de Brink en aan je rechterhand vind je de Rechtbank. Loop verder op de Brink en sla rechtsaf de Walstraat in. In de Walstraat vind je aan je rechterhand het Charles Dickenskabinet.

Dit Rijksmonument is de voormalige Rechtbank van Deventer. Voor het pand kun je een aantal platen in de bestrating zien. Dit stamt uit vroegere tijden, toen hier nog terechtstellingen plaatsvonden.

5

6

In de voormalige vrouwengevangenis in de Walstraat is het Charles Dickenskabinet gevestigd. Breng een bezoek en maak kennis met het leven en werk van Charles Dickens. Charles Dickens leefde van 1812 tot 1870 en is de bekendste en invloedrijkste Engelse schrijver uit de 19e eeuw.

Loop verder door de Walstraat en ga de eerste straat naar rechts, dit is de Golstraat. Loop deze uit en vervolg je route door de bocht naar links te volgen: de Roggestraat. In de Roggestraat vind je het Eddy Hillesum Centrum.

STADSWANDELING

In dit pand was van 1799 tot 1892 de eerste grote synagoge van de Joodse gemeente Deventer gevestigd. Van 1900 tot 1951 werd het gebruikt als Joodse School. In 1951 was de sterk gedecimeerde Joodse gemeenschap het hele complex van synagoge, school en badhuis te verkopen. Op 5 mei 1996 werd het in gebruik genomen als Etty Hillesum Centrum. Etty Hillesum bracht haar schooljaren door in Deventer. Zij werd in november 1943 door de nazi's in Auschwitz omgebracht en werd vanaf 1981 bekend door de publicatie van haar dagboeken en brieven.

Etty Hillesumcentrum

Loop door de Roggestraat en ga aan het eind rechtsaf naar het Bergkerkplein. Hier vind je het Poortje Meijershof en er tegenover de Bergkerk. Achter de Bergkerk staat het oudste stenen huis van Deventer.

8

Dit poortje stamt uit 1661 en was van de voormalige weldadigheidsinstelling Meijershof. Het werd van de oorspronkelijke plaats Achter den Broederen in 1971 in het kader van het herstel van het Bergkwartier hierheen gebracht.

De Bergkerk in Deventer bevindt zich op een oude rivierduin in het Bergkwartier. De kerk werd gebouwd in 1198-1209. Het is een van oorsprong Romaanse kruisbasiliek. De kerk is in de bloeitijd van de Hanzestad gesticht. De kerk werd aan Sint-Nicolaas gewijd, de beschermheilige van de schippers. Tegenwoordig wordt de Bergkerk gebruikt voor exposities, bijeenkomsten en concerten. Er worden geen diensten meer gehouden.

Bergkerk

10

Op de hoek van de Kerksteeg en het Bergkerkplein staat vermoedelijk het oudste burgerwoonhuis van Deventer. Het huis stamt uit ongeveer 1300.

STADSWANDELING

Loop door over het Bergkerkplein en sla rechtsaf naar de Kerksteeg. Houd aan het eind links aan om de steeg uit te lopen en ga rechtsaf naar de Rijkmanstraat. Na ongeveer 120 meter vind je aan je linkerhand de Muntengang. Als je deze doorloopt, vind je aan het eind van deze gang de Muntentoren.

Loop terug en loop de Rijkmanstraat helemaal uit totdat je weer op de Brink komt. Je loopt hier af op het gebouw "de drie Haringen". Sla linksaf totdat je bij het speelgoedmuseum van Deventer komt.

11

Muntentoren

In deze Muntentoren werd aan het einde van de 10e eeuw munten geslagen in deze Muntentoren, onderdeel van het Muntencomplex. Alleen zeer welvarende steden kregen in de middeleeuwen het recht om munten te slaan. De laatste munt werd hier in 1708 geslagen. In 1945 werd het muntencomplex verwoest en in 1951 vond restauratie plaats. Er zijn in Nederland meer dan 9000 munten uit de jaren 1040 tot 1100 gevonden. Ruim 1600 van deze gevonden munten zijn afkomstig uit Deventer.

Dit fraaie huis liet Schonenvaarder Herbert Dapper anno 1575 volgens de renaissance-bouwmode van zijn tijd optrekken in baksteen met natuurstenen versieringen. Hij noemde zijn huis 'in de drie vergulden herinck'. De haringvaart op het Zweedse schiereiland Schonen bezorgde hem zijn welvaart. Het Schonenvaardersgilde was met het Bergenvaardersgilde het belangrijkste koopmansgilde van de Hanzestad Deventer. Het gilde wordt in 1378 voor het eerst genoemd.

12

De drie Haringen

13

Speelgoedmuseum

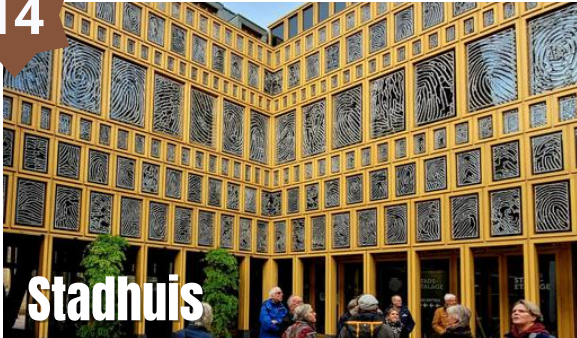
Het Speelgoedmuseum Deventer is gevestigd in twee laatmiddeleeuwse koopmanshuizen. Het bezit een grote collectie speelgoed uit het verre en recente verleden.

STADSWANDELING

Ga naar het speelgoedmuseum rechtsaf de Boterstraat in. Ga met de bocht mee de Polstraat in en ga rechtsaf naar de Bursestraat. Houd bij de splitsing in de Bursestraat rechts. Je loopt nu langs het stadhuis.

14

Stadhuis

Het stadhuis van Deventer heeft een bijzondere uitbreiding. Dit werd in 2013 gebouwd naar ontwerp van architecten Willem Jan Neutelings en Michiel Riedijk. Kunstenaar Loes ten Anscher ontwierp het raamwerk, hierop staan 2.264 vingerafdrukken van inwoners van Deventer. Het nieuwe gebouw werd in 2016 geopend. In 2017 werd het ontwerp ervan bekroond met de Abe Bonnemaprijs.

Houd wederom rechts aan op de Bursestraat en je komt uit op de Assenstraat. Ga hier links. Sla vervolgens rechtaf naar de Vleeshouwerstraat en aan het eind links naar de Kleine Overstraat. Je vindt hier het Jordenshofje.

Dit is het laatste overgebleven hofje van Deventer. Het werd in 1538 gesticht door Ewolt Keyser. Sinds 1571 tot heden wordt het beheerd door de familie Jordens. In 1856 werd het uit de Pontsteeg hierheen overgebracht en herbouwd in 1930.

15

Jordenshofje

Ga aan het eind van de Kleine Overstraat linksaf naar de Lange Bisschopstraat. Neem vervolgens de eerste naar rechts: de Sandrasteeg. Aan het eind van deze steeg vind je de Proosdij.

16

Proosdij

De Proosdij is het oudste nog bestaande stenen woonhuis in Nederland. De oudste kern van het gebouw stamt uit rond het jaar 1130. Het is opgetrokken uit trachiet en tufsteen, steensoorten die aangevoerd werden vanuit de Eifel. Het gebouw werd sinds 1970 jarenlang als kraakpand bewoond. In de jaren negentig is het geheel gerestaureerd. In 1994 werd er een overkapping gebouwd in de steeg waar de voorgevel aan grenst om het negenhonderd jaar oude muurwerk tegen verdere weersinvloeden te beschermen.

STADSWANDELING

Vervolg je weg via de Stromarkt en ga linksaf naar de Kleine Poort. Je passeert hier de Botermarkt. Loop verder over de Kleine Poort en ga rechts naar Grote Kerkhof. Hier vind je de Lebuinuskerk.

17

Botermarkt

In 1899 is deze overdekte open markthal gebouwd van hout, glas en ijzer.. De hal diende als botermarkt. De boeren uit de omgeving kwamen er hun zelfgemaakte boter verkopen. De afbeeldingen van vaatjes boter in de daklijst herinneren hier nog aan. De bestemming als botermarkt was slechts van korte duur, al kort voor de Eerste Wereldoorlog werd deze opgeheven. Op een bord aan de voorzijde staat de Latijnse spreuk: FIDE SED QUI VIDE. Dit betekent: "Vertrouw, maar ziet toe op wie u vertrouwt".

Lebuinus, een uit Engeland afkomstige prediker bouwde hier in de omgeving omstreeks 770 een houten kerk. Bernhold, bisschop van Utrecht, legde op deze plaats in het jaar 1040 de eerste steen voor een grote Romaanse basiliek. In de tweede helft van de 15de eeuw verbouwde men de basiliek tot de huidige gotische hallenkerk. De preekstoel dateert van 1800.

18

Lebuinuskerk

Loop langs de kerk over het Grote Kerkhof en je loopt langs de Latijnse school. Vervolg je weg door het Grote Kerkhof naar rechts te volgen. Hier stond vroeger de Oude Mariakerk.

19

Latijnse school

De Latijnse School van Deventer was tot 1848 een school waar jongens werden voorbereid op een religieus ambt of een studie aan een universiteit. Vanaf ongeveer 1150. De Latijnse school was een schooltype dat eeuwenlang wijdverbreid was in Europa. De school behoorde oorspronkelijk als kapittelschool tot de Lebuinuskerk. Jongens werden er opgeleid tot diensten in de kerk of het kapittel.

STADSWANDELING

20

Aan het eind van de dertiende eeuw stond hier de Mariakerk. In 1591 ontstonden plannen om de kerk te slopen. Deze zijn deels uitgevoerd. Sindsdien is het een binnenplaats. Het restant van de kerk is eigendom van de gemeente Deventer en wordt geëxploiteerd door de Stichting Mariakerk. Incidenteel zijn er activiteiten.

Ga verder rechtdoor en vervolg je weg via de Noordenbergstraat. Bijna aan het eind vind je Sajatbaal. Ga hier rechtaf naar het Klooster en aan je rechterhand vind je de Athenaeumbibliotheek.

21

In dit huis woonde de Joodse familie van Mozes Salomon Noach (1864-1938) die de winkel "de Sajatbaal" heeft opgericht. Bij de restauratie is de op het pand geschilderde naam weer zichtbaar gemaakt. Hier verkocht men onder andere sajetten (wollen) kousen, diverse andere wollen zaken, artikelen voor gas- en petroleumverlichting, schorten, zijden linten, tabakspijpen en nog verschillende artikelen voor onder andere naaisters, kleermakers, drogisten, kappers en behangers.

Dit is een samenstel van vijf woonhuizen met de kapel en de slaapzaal uit het noordelijk deel van het voormalige Buiskens- of Agneshuis van de Zusters des Gemenen Levens. Poorte van het voormalige Van Mouwijcks-armenhuis is toegevoegd bij de restauratie in 1978. Ingericht als wetenschappelijke bibliotheek voor Deventer en Overijssel.

22

Loop het Klooster uit en ga recht naar Papenstraat. Ga aan het eind linksaf naar Graven en vervolg je weg over de Stromarkt. Ga rechts naar het Lamme van Deseplein en direct weer links om op het Lamme van Deseplein te blijven. Je vindt hier het Geert Grote Huis.

STADSWANDELING

Geert Groote (1340 - 1384) is de belangrijkste Deventenaar uit de geschiedenis. Tot ver buiten onze landsgrenzen is hij bekend als grondlegger van de 'Moderne Devotie'. Deze vernieuwingsbeweging stond voor een persoonlijke beleving van het geloof en een eenvoudig en oprecht leven. In het museum Geert Groote Huis kun je kennismaken met zijn verhaal.

Loop voorbij het Geert Groote huis en ga links naar de Pontsteeg. Je passeert hier het restant van de kapel van het Lammert van Diezehuis. Loop vervolgens door en ga rechtaf naar de Broederstraat. Je loopt hier naar het laatste punt van deze route: de Broederkerk.

24

Deze Cecliakapel maakte deel van van een (overigens verdwenen) tehuis voor Zusters van het Gemene Leven. Dit zusterconvent, hier ontstaan dankzij een gulle gift van de rijke Lamberta of Lamme van Dieze in 1388, beleefde zijn bloei onder "meesterse" Andries Yseren die ook de bouw van deze kapel bevorderde. het convent is vermaard om zijn "Deventer Liedboek" (handschrift bewaard in Berlijn)

De Broederkerk heeft een lange en rijke geschiedenis. In circa 1300 werd hier een klooster gevestigd, waarbij vanaf rond 1335 een kerk gebouwd werd. De Broederkerk is nog in gebruik bij de Lebuïnusparochie voor Deventer en omstreken.

Hier eindigt deze stadswandeling. Als je terug wilt keren naar het startpunt, dan loop je de Broederenstraat uit. Aan het eind ga je rechts naar de Lange Bisschopstraat en ga links naar de Grote Overstraat. Loop deze uit.